

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра теорії та історії держави і права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія держави і права України

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 1 вересня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни.
3. Мета та цілі навчальної дисципліни.
4. Результати навчання (компетентності).
5. Організація навчання .
6. Система оцінювання навчальної дисципліни.
7. Політика навчальної дисципліни.
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія держави і права України
Викладач (-і)	Присташ Лідія Тихонівна, к.ю.н., доцент, завідувач кафедри теорії та історії держави і права; Питльована Вікторія Павлівна, к.ю.н., доцент кафедри теорії та історії держави і права.
Контактний телефон викладача	Присташ Лідія Тихонівна (0342) 59-61-33 Питльована Вікторія Павлівна (0342) 59-61-33
Е-mail викладача	Присташ Лідія Тихонівна lidiya.prystach@pnu.edu.ua Питльована Вікторія Павлівна victoria.pytlovana@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри . https://kttidip.pnu.edu.ua/графік-індивідуальної-роботи/ Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту індивідуальних науково-дослідних завдань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><i>Предметом вивчення навчальної дисципліни є історія виникнення, змін і розвитку типів та форм держави і права, а також конкретних державних органів і правових інститутів народів, що населяли і населяють територію України. Історія держави і права України вивчає політичні та правові інститути практично аж до сьогодення, допомагаючи певною мірою зрозуміти сутність чинного права, негативні та позитивні сторони.</i></p> <p><i>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Держава і право України у феодальний період.</i> <i>2. Держава і право України в Новий період.</i> <i>3. Держава і право України в Новітній період.</i> <p><i>Історія держави і права України є однією з правових дисциплін, яку вивчають на першому курсі. Вона охоплює розвиток усіх галузей права, всі аспекти еволюції держави, її механізм, форму державної єдності та ін.</i></p> <p><i>Навчальна дисципліна «Історія держави і права України» є своєрідним вступом до спеціальних юридичних дисциплін (конституційне, цивільне, трудове, кримінальне, процесуальне право та ін.) і ґрунтовного їх вивчення, у тому числі глибокий аналіз важливих законодавчих актів, що потрібне не лише для підвищення якості історико – правової підготовки студентів та їх загальної правової культури, але й для всебічного глибокого усвідомлення галузей діючого права. Основними джерелами цієї навчальної дисципліни виступають: підручники, посібники, документи і нормативні матеріали, енциклопедичні і довідкові видання, спеціальна література з окремих проблем історії держави і права України.</i></p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія держави і права України» є ознайомлення студентів з проблемами розвитку і еволюції держави і права на території України. Основними цілями вивчення навчальної дисципліни «Історія держави і права України» є набуття студентами знань та розуміння досвіду минулого, пізнання і використання закономірностей суспільного розвитку.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Загальні компетентності: Здатність до абстрактного мислення, аналізу джерел права, механізмів державної</p>	

влади в різні історичні періоди становлення і розвитку української держави, української державної традиції в цілому та впливу на її формування міжнародного та європейського права.

Навички використання інформаційних технологій в процесі вивчення та застосування історико-правових матеріалів.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями з історії держави і права України.

Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

Фахові компетентності:

Здатність застосовувати знання з Історії держави і права України і розуміння її ролі у суспільстві.

Знання і розуміння причин та наслідків формування правових та державних інститутів в різні історичні періоди української держави.

Здатність до критичного та системного аналізу державно-правових явищ в історії держави і права України і застосування набутих знань у професійній діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	34
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36
самостійна робота	110

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	081 Право	1	нормативний

Тематика курсу

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Модуль I. Держава і право України у феодальний період.

Тема 1. Предмет і завдання курсу. Періодизація курсу, його значення на сучасному етапі розбудови України. Становлення і розвиток держави і права Київської Русі.	4	4	7
Тема 2. Суспільно-політичний лад і право Галицько-Волинського князівства	2	2	6
Тема 3. Суспільно-політичний лад і право на українських землях у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої	4	4	6
Тема 4. Суспільно-політичний лад і право Козацько-гетьманської держави (сер. XVII - кін. XVIII ст.).	4	4	5

Модуль II. Держава і право України в Новий період.

Тема 5. Суспільно-політичний лад і право західноукраїнських земель у складі Австрії та Австро-Угорщини	2	2	8
Тема 6. Суспільно-політичний лад і право України у другій половині XIX ст.	2	2	7

Модуль III. Держава і право України в Новітній період.

Тема 7. Суспільно-політичний лад і право у період Відродження Української держави (1917-1920РР.)	4	4	14
Тема 8. Суспільно-політичний лад і право Західноукраїнської народної республіки (1918-1923 РР.)	2	2	6
Тема 9. Утворення СРСР та зміни у суспільно-політичному житті України	2	2	14
Тема 10. Вхідження Західної України та Північної Буковини	2	4	7

до складу України (1939-1940 РР.)			
Тема 11. Зміни у державному апараті та праві України в роки Другої Світової війни (1941-1945 РР.)	2	2	6
Тема 12. Організація і діяльність органів народної влади в Закарпатті (1944-1945 РР.)	2	2	7
Тема 13. Розпад СРСР та відродження Української, суверенної, незалежної, соборної держави	2	2	7
ЗАГ.:		34	36
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання <i>навчальної дисципліни</i> є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту, протокол №5 від 28 лютого 2017 р.) – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2020/01/Положення-про-критерії-оцінювання-студентів-у-ННЮІ.pdf</i>		
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами 2-х контрольних робіт. Роботи виконуються у відповідності до графіку контролю самостійної роботи, який розміщено на інформаційному стенді та сайті кафедри, та охоплюють три змістовних модулі: На контрольні роботи №1 та №2 виносяться 27 варіантів, кожен з яких складається з 4-ох завдань. Перших 3-и питання є описовими і оцінюються по 6 балів кожне, 4-те питання передбачає коротку відповідь і оцінюється в 2 бали . Максимальний бал за контрольну роботу становить 20 балів. <u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів)</u> студенти можуть виконувати індивідуальні завдання. Варіанти індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри https://kttidip.pnu.edu.ua/навчально-методичні-матеріали/ .		
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена п.п. 4.4.3.2, 4.4.3.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника		
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються р. 5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника		
7. Політика навчальної дисципліни			
<u>Письмові роботи:</u> Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових самостійних робіт за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік питань міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до семінарських занять та з самостійної роботи), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань (за вибором студента) – <i>Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри https://kttidip.pnu.edu.ua/навчально-методичні-матеріали/</i> .			
<u>Академічна доброчесність:</u> Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя			

Стефаніка» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаніка

8. Рекомендована література

1. Історія держави і права України [Текст] : посіб. для підгот. до іспиту / Д. А. Шигаль. - Харків : Право, 2017. - 249, [1] с. - Бібліогр.: с. 249-[250].
  2. Історія держави і права України: практикум [Текст] : навч. посіб. для курсантів, студентів, слухачів ВНЗ МВС України / М. Ю. Бурдін [та ін.] ; [за ред. М. Ю. Бурдіна] ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків : Бровін О. В. [вид.], 2017. - 443 с.
  3. Історія держави і права України: практикум [Текст] : навч. посіб. для курсантів, студентів, слухачів ВНЗ МВС України / М. Ю. Бурдін [та ін.] ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків : Бровін О. В. [вид.], 2017. - 443 с.
  4. Історія держави і права України [Текст] : курс лекцій. - Київ : Фенікс, 2018. - 496 с.
  5. Історія держави і права України. Курс лекцій / В.М. Щербатюк (кер. авт. кол.), П.П. Захарченко, О.В. Кузьминець та ін.; за ред. В.М. Щербатюка. – К.: Видавництво «Фенікс», 2018. – 496 с.
  11. Методичні вказівки для проведення семінарських занять для студентів денної форми навчання з навчальної дисципліни «Історія держави і права України» (галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право»
  12. Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів денної форми навчання з навчальної дисципліни «Історія держави і права України» (галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право»
- <https://kttidip.pnu.edu.ua/навчально-методичні-матеріали/>.

Викладач Присташ Л.Т.